

milo gledajuć u njezino lice; na glavi mu je kaciga. U žene je gornje tijelo također golo, a donje je zastrto nabornim lahkim odijelom tako da forme krozanj proviruju; lijevu ruku savija oko vrata junačkoga si druga, a desnu polaže mu na prsa. Pokraj nje (na lijevoj strani) uzdiže se stup. Muška figura vis. je 0·0155, a ženska 0·015 m. Izradba je liepa. Kameja prikazuje možda Aresa i Afroditu, ili, što mi se vjerojatnije čini, Hektora i Andromachu.

2. Na ovom mjestu može se još spomenuti liepo u reliefu izradjen karneol visok 0·011, širok 0·008 m., koji prikazuje žensku glavu *en face*.

Dr. F. Maixner.

Još nešto o predhist. sjekiri

opisanoj u prošlom broju ovogodišnjega Viestnika (str. 8 tab. br. 16. a b.)

Da ovomu znamenitomu spomeniku sve više svietla pribavimo, zamolili smo našega štov. prijatelja g. Dra Gj. Pilara, neka ga iz mineralogičkoga gledišta izpita, te nam svoje cienj. mnienje o njem dade. Gosp. profesor rado se odazva našoj molbi, na čem mu naša najtoplja hvala. Evo dakle, kako on sudi:

»Gospodine ravnatelju!

Sjekirica, koju ste mi poslali na proučenje, važe 1152 gramma. Ona izrivava objem vode od 340 kubična centimetra; voda izrinuta važe dakle toliko grama. Prema tomu je specifična težina: **3·35**

$$\frac{1152}{340} = 3.35$$

Znatna ta specifična težina sjeća na rude iz grupe *Epidota*, *Pyroxena*, *Amphibola*. (Epidot spec. tež. = 3·2 — 3·5). *Actinolith* (Strablstein-podarst *Amphibola*), ima veliku spec. težinu, a podjedno je slične boje i sjaja. Sjekirica pokazuje očitu trakastu strukturu, koja teče njezinom duljinom.

Tvrđina sjekirice je 6, 5.

Svojom velikom specifičnom težinom, svojim trakastim slogom, i neprozračnošću na tankih bridih odaljuje se tvar sjekirice od *Nephrita*.

Nemogu propustiti priliku a da ovdje nespomenem, da mi se sumnjivo čini, da bi sjekirica bila iz prehistoričke dobe u Europi. Svi komadi *Nephrita* ili *Nephritu* sličnih kamih jesu maleni; dva tri palca.

Svojom veličinom sjeća u Dalmaciji našasta sjekirica na slična orudja iz Nove Zelandije. Moguće, da su ju dalmatinski mornari odonud donieli, te je vremenom izgubljena ili zakopana a sada našasta. U ostalom, neznajući ništa o načinu našašća, ograničujem se na ovu primjetbu.¹⁾

Dodati mi je još i to, da se je kod vaganja sjekirice i posude s vodom rabila trgovačka vaga, koja se nebi smjela više obteretiti nego sa 2 kil. Za polučenje svrhe morao sam ju obteretiti sa više od 4 kil. Usled toga bila je vaga manje osjetljiva u granicah 2 gram.

Zagreb 1. veljače 1881.

Sa štovanjem

G. Pilar.

Na obranu sjekire kamenite dobe našaste u Vrbniku.²⁾

Veleučni gospodine!

Zanimiva sjekira iz kamenite dobe, koju je gosp. Dinko Dr. Vitezić, savjetnik financijalni i zastupnik na carevinskom vieću, veledušno poklonio na dar tunomadne arkeološičkom zemaljskom

¹⁾ Rekli smo (l. c.), da je sjekira našasta u pećini na Krku, i da još živi srećnji njezin nalaznik. A da se njezina vjerovnost sve bolje utvrdi, obratili smo se na g. prof. Bulića, koj će to jamačno obaviti kako treba. U ostalom primjetit nam je, da sjekira veličine ove naše našlo se je ne malo i u Evropi. Na pr. *Matériaux pour l'histoire primitive et naturelle de l'homme* (Toulouse 2. Serie. Tome XI. 1880 octobre, opisuje *Les haches à tête de la Bretagne et du Bocage*, te na tab. XVII. prilaze nacrt jedne od takovih, koja je uprav iste veličine (0.345 duga), ko što je ova naša, a na tab. XXI. označuje na zemljovidu mjesta, gdje se ondje takove sjekire otkrivaju. I o tih se s prva mislilo, da su iz novoga svieta u Bretanju donesene; te će na to g. *Pitre de L'Isle* izdavatelj otih sjekira: *A première vue, cela semble tout simple: un type nouveau se rencontrait, il ne restait plus qu'à l'indiquer. Mais ce n'est point une chose si aisée que de faire passer une nouveauté dans le domaine de l'archéologie. On contesta d'abord la provenance de ces haches; cette forme nouvelle parut si singulière, que nos celtés bretons passèrent pour des haches caraïbes, apportées des Antilles par les marins de nos côtes! Il fallut combattre, et combattre longtemps, pour faire admettre la nationalité de nos armes* „(l. c. 465). O sjekiri bretanjskoj gori napomenutoj kaže pako isti pisac: *elle est en diorite* (sve su dapače iz diorite ili aphanite), *de cassure vitreuse, et d'un noir foncé à l'intérieur*. Spominje drugu 0.356 dugu i 2 K. 540 težku te i treću o, 295 dugu od svih najljepšu.